

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ ഏകോനപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ഏകോനപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

സംജ്ഞാമുപേത്യ ശ്രീരാമസ്യ ലക്ഷ്മണാർഥം വിലാപഃ -
പ്രാണാൻ പരിത്യക്തും നിശ്ചിത്യ തേന വാനരാൻ പ്രതി ഗൃഹേ
നിവർത്തനായാദേശസ്യ പ്രദാനം

ഘോരേണ ശരബന്ധേന
ബദ്ധൗ ദശരഥാത്മജൗ |
നിഃശ്വസന്തൗ യഥാ നാഗൗ
ശയാനൗ രുധിരോക്ഷിതൗ || 6.49.1 ||

സർവേ തേ വാനരശ്രേഷ്ഠാഃ
സസുഗ്രീവമഹാബലാഃ |
പരിവാർയ മഹാത്മാനൗ
തസ്ഥുഃ ശോകപരിപ്ലുതാഃ || 6.49.2 ||

ഏതസ്മിന്നന്തരേ രാമഃ
പ്രത്യബുധ്യത വീര്യവാൻ |
സ്ഥിരത്വാത് സത്തയോഗാച
ശരൈഃ സന്ദാനിതോഽപി സൻ || 6.49.3 ||

തതോ ദൃഷ്ട്വാ സരുധിരം
നിഷണ്ണം ഗാഢമർപിതം |

ഭ്രാതരം ദീനവദനം

പര്യവേദവദാതുരഃ || 6.49.4 ||

കിം നു മേ സീതയാ കാർയം

ലബ്ധയാ ജീവിതേന വാ |

ശയാനം യോദ്യ പശ്യാമി

ഭ്രാതരം യുധി നിർജിതം || 6.49.5 ||

ശക്യാ സീതാസമാ നാരീ

മർത്യലോകേ വിചിന്തതാ |

ന ലക്ഷ്മണസമോ ഭ്രാതാ

സചിവഃ സാമ്പരായികഃ || 6.49.6 ||

പരിത്യക്ത്വായുധം പ്രാണാൻ

വാനരാണാം തു പശ്യതാം |

യദി പഞ്ചത്വമാപനഃ

സുമിത്രാനന്ദവർധനഃ || 6.49.7 ||

കിം നു വക്ഷ്യാമി കൗസൽയാം

മാതരം കിം നു കൈകയിം |

കഥമംബാം സുമിത്രാം ച

പുത്രദർശനലാലസാം || 6.49.8 ||

വിവത്സാം വേപമാനാം ച

വേപന്തീം കുരരീമിവ |

കഥമാശ്വാസയിഷ്യാമി

യദി യാസ്യാമി തം വിനാ || 6.49.9 ||

കഥം വക്ഷ്യാമി ശത്രുഘ്നം

ഭരതം ച യശസ്വിനം |

മയാ സഹ വനം യാതോ
വിനാ തേനാഹമാഗതഃ || 6.49.10 ||

ഉപാലംഭം ന ശക്ഷ്യാമി
സോഽധുമംബാസുമിത്രയാ |
ഇഹൈവ ദേഹം ത്യക്ഷ്യാമി
നഹി ജീവിതുമുത്സഹേ || 6.49.11 ||

ധിങ്മാം ദുഷ്കൃതകർമാണ -
മനാർയം യത്കൃതേ ഹ്യസൗ |
ലക്ഷ്മണഃ പതിതഃ ശേതേ
ശരതൽപേ ഗതാസുവത് || 6.49.12 ||

ത്വം നിത്യം സുവിഷണ്ണം മാ -
മാശ്വാസയസി ലക്ഷ്മണ |
ഗതാസുർനാദ്യ ശക്തോഽസി
മാമാർതമഭിഭാഷിതും || 6.49.13 ||

യേനാദ്യ ബഹവോ യുദ്ധേ
നിഹതാ രാക്ഷസാഃ ക്ഷിതൗ |
തസ്യാമേവാദ്യ ശൂരസ്ത്വം
ശേഷേ വിനിഹതഃ ശരൈഃ || 6.49.14 ||

ശയാനഃ ശരതൽപേഽസ്ഥിൻ
സശോണിതപരിസ്രുതഃ |
ശരഭൂതസ്തതോ ഭാസി
ഭാസ്കരോഽസ്തമിവ വ്രജൻ || 6.49.15 ||

ബാണാഭിഹതമർമത്വാ -
ന്ന ശക്തോഷീഹ ഭാഷിതും |

രുജാ ചാബ്രുവതോ യസ്യ
ദൃഷ്ടിരാഗേണ സൂച്യതേ || 6.49.16 ||

യഥൈവ മാം വനം യാന്ത -
മനുയാതോ മഹാദ്യുതിഃ |
അഹമപ്യനുയാന്യാമി
തഥൈവൈനം യമക്ഷയം || 6.49.17 ||

ഇഷ്ടബന്ധുജനോ നിത്യം
മാം ച നിത്യമനുവ്രതഃ |
ഇമാമദ്യ ഗതോവസ്ഥാം
മമാനാർയസ്യ ദുർനയൈഃ || 6.49.18 ||

സുരുഷ്ടേനാപി വീരേണ
ലക്ഷ്മണേന ന സംസ്മരേ |
പരൂഷം വിപ്രിയം ചാപി
ശ്രാവിതം തു കദാചന || 6.49.19 ||

വിസസർജ്ജൈകവേഗേന
പഞ്ച ബാണശതാനി യഃ |
ഇശ്വസ്ത്രേഷ്യധികസ്തസ്ഥാത്
കാർതവീർയാച ലക്ഷ്മണഃ || 6.49.20 ||

അസ്ത്രൈരസ്ത്രാണി യോ ഹന്യാ -
ച്ഛക്രസ്യാപി മഹാത്മനഃ |
സോഽയമുർവ്യാം ഹതഃ ശേതേ
മഹാർഹശയനോചിതഃ || 6.49.21 ||

തത്തു മിഥ്യാ പ്രലപ്തം മാം
പ്രധക്ഷ്യതി ന സംശയഃ |

യൻമയാ ന കൃതോ രാജാ
രാക്ഷസാനാം വിഭീഷണം || 6.49.22 ||

അസ്മിൻ മുഹൂർതേ സുഗ്രീവ
പ്രതിയാതുമിതോദ്ഭവസി |
മത്യാ ഹീനം മയാ രാജൻ
രാവണോദ്ഭിഭവിഷ്യതി || 6.49.23 ||

അംഗദം തു പുരസ്കൃത്യ
സസൈന്യം സപരിച്ഛദം |
സാഗരം തര സുഗ്രീവ
നീലേന ച നലേന ച || 6.49.24 ||

കൃതം ഹി സുമഹത്കർമ
യദന്യൈർദുഷ്കരം രണേ |
ഋക്ഷരാജേന തുഷ്ടാമി
ഗോലാംഗുലാധിപേന ച || 6.49.25 ||

അംഗദേന കൃതം കർമ
മൈന്ദേന ദ്വിവിദേന ച |
യുദ്ധം കേസരിണാ സംഖ്യേ
ഘോരം സമ്പാതിനാ കൃതം || 6.49.26 ||

ഗവയേന ഗവാക്ഷേണ
ശരഭേണ ഗജേന ച |
അന്യൈശ്ച ഹരിഭിർയുദ്ധം
മദർഥേ ത്യക്തജീവിതൈഃ || 6.49.27 ||

ന ചാതിക്രമിതും ശക്യം
ദൈവം സുഗ്രീവ മാനുഷൈഃ |

യത്തു ശക്യം വയസ്യേന
സുഹൃദാ വാ പരം മമ || 6.49.28 ||

കൃതം സുഗ്രീവ തത് സർവം
ഭവതാ ധർമഭീരുണാ |
മിത്രകാർയം കൃതമിദം
ഭവദ്ഭിർവാനരർഷഭാഃ || 6.49.29 ||

അനുജ്ഞാതാ മയാ സർവേ
യഥേഷ്ടം ഗന്തുമർഹഥ |
ശുശ്രൂവുസ്തസ്യ യേ സർവേ
വാനരാഃ പരിഭേവിതം || 6.49.30 ||

വർതയാഞ്ചക്രിര്യേശൂണി
നേത്രൈഃ കൃഷ്ണേതരേക്ഷണാഃ || 6.49.31 ||

തതഃ സർവാൺയനീകാനി
സ്ഥാപയിത്യാ വിഭീഷണം |
ആജഗാമ ഗദാപാണി -
സ്ത്വരിതം യത്ര രാഘവഃ || 6.49.32 ||

തം ദൃഷ്ട്വാ ത്വരിതം യാന്തം
നീലാഞ്ജനചയോപമം |
വാനരാ ദുദ്രുവുഃ സർവേ
മന്യമാനാസ്തു രാവണിം || 6.49.33 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
യുദ്ധകാണ്ഡേ ഏകോനപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ||